

Policromii sonore contemporane

Printre inițiativele Muzeului Național „George Enescu”, menite să promoveze, să omagieze, dar și să stimuleze atât creația compozitorilor noștri, cât și abordarea acestora de către tânăra generație de interpreți, se numără și ciclul intitulat *Muzica românească în recital*, ale cărui concerte au loc în Aula Palatului Cantacuzino.

Cea de-a III-a ediție, coordonată, ca de obicei, de către compozitoarea Carmen Cârneli, a reunit, în seara zilei de 21 Septembrie 2016, trei muzicieni remarcabili, exponenți ai conceptului de „exelență” în actul interpretativ: violonista Diana Moș, concert-maestra Ansamblului „Profil”, pianista Adriana Maier, membră a aceluiși ansamblu, și foarte tânărul violoncelist Mircea Marian, solist-instrumentist al Orchestrei de Cameră Radio.

Individual, în duo sau în trio, cei trei artiști ne-au fost „ghizi” competenți în prezentarea și descrierea „tablourilor” sonore înscrise pe afiș: *Spectacol pentru o clipă*, în variantă pianistică, imaginat de către Octavian Nemescu, clipă disipată în 5

Mereu surprinzător, Roman Vlad și-a ales drept suport paratextual, celebra sculptură a lui Brâncuși – probabil pe cea din bronz polisat, judecând după finețea, consonanța, netezimea și luminozitatea frazelor. Roman Vlad nu a rezistat însă tentației de a extrapola *modelul Pogany* la alte câteva temeuri tematice brâncușiene. În consecință, în limpezimea imaterială a suprafețelor plane

sau ondulate ale demersului său componistic, el introduce corzile duble și ritmurile secvențate repetitiv, cu vagi inflexiuni modale, ce par să cumuleze motivul zig-zag-ului (*Cocoșul*), modulii hexagonali ai *Coloanei infinite*, formele ovoidale (*Prometeu*, *Muza adormită*), ori pluristratificarea lor, ca în *Adam și Eva* de pildă. Dar, după acest excurs motivic, autorul revine la liniștea aproape statică a misterioasei *Domnișoare Pogany*. Ideală Diana Moș în redarea pulsațiilor lăuntrice ale muzicii, în exprimarea inexprimabilului brâncușian, surprins cu multă subtilitate de către Roman Vlad.

Arpeggierele decise, voluntare, de o ...*clipă*, ale Adrianei Maier, din *Spectacolul* lui Octavian Nemescu, au făcut trecerea la

Peisajul cu vânători de Dan Dediu, piesă pe care, ascultând-o, mintea mea a „scanat”, dintre atâtea altele, imaginea pânzei *Vânătoare în pădure*, a renaștentistului Paolo Ucello (de data aceasta nu l-am mai descusut pe

compozitor în privința sursei de inspirație!). Deși lucrarea are un aer mai degrabă franțuzesc, de început de secol XX, dispunerea pe orizontală a acordurilor, mereu sparte, stridente, ritmurile incisive, contrastele entropice așa spune, între porțiunile de acalmie, consonante, și tornadele ritmice, anvergura precipitată, neliniștită a dialogurilor vioară (vânat?) - pian (vânător?), ce întâlnesc periodic liniștea suverană a coroanilor arborilor, par întruchiparea dinamicii acestei picturi, a cărei compoziție balansează între formele aproape stilizate, de tip gotic și cele cu accente de voluptate renaștentistă. În iureșul acesta fremătând, Dan Dediu introduce câteva secvențe de o simplitate și o candoare primordiale, cu tentă

clasicizantă, ce transcend concretețea actului în sine, sublimând, chiar dacă efemer atât noțiunea de vânat și de vânător, cât și pe cea a vânătorii în sine! În final, agitația și un fel de furie irepresibilă a ambelor părți reapar, statuând caracterul combatant și competitiv al vânătorii! Adriana Maier și Diana Moș s-au implicat mai mult decât creator în interpretarea acestei

pulsații, străluminând trecerea de la un „tablou” la altul, aidoma „firului Ariadnei”, apoi *Domnișoara Pogany* pentru vioară solo (*p.a.*) de Roman Vlad, *Paesaggio con cacciatori* (*Peisaj cu vânători*) pentru violoncel și pian de Dan Dediu, *Improvizatie pentru violoncel solo* de Adrian Iorgulescu, și *Sonorități și anemone IV*, trio pentru vioară, violoncel, pian de Ulpiu Vlad.

partituri pe cât de dinamice și frumoase în alcătuirea ei, pe atât de dificilă tehnic și expresiv.

Intempestivă și autoritară ca un avertisment lapidar, următoarea „clipă” pianistică a lăsat cale liberă *Improvizației* de Adrian Iorgulescu. Concepută secvențial, ca și piesa lui Dan Dediu, *Improvizația* nu pare să fie datată, deși e scrisă în 1975! Și aceasta, întrucât Adrian Iorgulescu posedă arta de a crea fără aderențe explicite, punctuale la o tendință sau alta, la un limbaj componistic sau altul. Originalitatea și modernitatea partiturilor sale constau în felul inteligent și lucid cu care jonglează cu tehnicile instrumentale, în felul în care asociază, combină, suprapune elementele constitutive ale actului de compoziție, ca într-o creație poetică ce presupune folosirea cuvintelor cunoscute, uzuale, dispuse însă într-o ordine sintactică diferită de cea a vorbirii curente!

Improvizația pentru violoncel solo trece de la linia murmurată, aproape continuă a corzilor duble, la linia frântă a ritmurilor virtuozе, cu efecte modale în filigran, și de aici la o altă serie de formule și configurații ritmice combinate cu tehnici de arcuș variate și reminiscențe din unele concerte clasice pentru violoncel și orchestră. Din mozaicul acesta tehnico-expresiv, atât de bine proporționat, ia naștere o muzică unitară, consonantă, hrănită constant din universalitatea principiilor de creație, răspunzând în egală măsură exigențelor perioadei de acumulări și celei de sinteze esențiale ale autorului.

Sonorități și anemone IV de Ulpiu Vlad. Pentru că, dincolo de lirismul cantabil, de *diafanția* cu tentă onirică a discursului muzical, transpusă în știma fiecărui instrument în parte, de eterofoniile polifonizate, transfigurate ale texturii instrumentelor înmănunchiate, dincolo de inciziile modal-doinite, lucrarea este pigmentată, de la început până la sfârșit, cu o structură ritmică leit-motivică. Perceptibilă, la început, în partitura pianului, ea se va transfera treptat în secvențele vioarei și

violoncelului, migrând în registre diferite, într-o succesiune obsesivă de forță-delicatețe, discreție-amplare, luciditate-visare, pentru a se menține, în final, doar în pasajele violoncelului. Pe acest fond riguros măsurat, vioara atinge cele mai rarefiate zone ale sonorității, făcând să vibreze aerul cu o cantabilitate în a cărei puritate părea că sălășluiește însăși chintesența armoniei.

Diana Moș, Adriana Maier și Mircea Marian au consunat în transpunerea în fapt artistic a unei muzici pământene și serafice deopotrivă.

În fine, Adriana Maier a reconstituit *Spectacolul pentru o clipă* de Octavian Nemescu. Dacă până atunci, arpeggierele impulsive ale pianului sfârșeau în curbe descendente, acum, datorită ecourilor reverberate generos în timp și spațiu, curbele au devenit ascendente, într-o curgere perpetuă către infinit.

A fost un concert bine gândit, bine construit, splendid realizat. Și, cu toate că nu agreez aluziile la lipsa publicului din sălile de concert, nici chiar atunci când este vorba despre muzica românească, de data aceasta am plecat, pe lângă încântare, cu tristețea unei nedumeriri: unde sunt acei tineri interpreți și compozitori dornici să ia contact cu producțiile maeștrilor și confrăților lor?! Căci, până și nonconformismul se bazează pe stăpânirea solidă a principiilor consacrate ale limbajului componistic, în cazul de față! O formă clasică nu poate fi dezmembrată dacă nu-i cunoști și nu-i înțelegi mecanismele asamblării părților. Altminteri, rezultatul are toate șansele să semene cu opera (sic!) „ucenicului vrăjitor”!

À bon entendeur, salut!

Despina PETECEL-THEODORU

Întrucât Adrian Iorgulescu s-a detașat de majoritate încă din studenție, printr-o gândire profundă, filosofică asupra fenomenului creator în complexitatea lui, fapt ce i-a permis accesul către imuabilitatea fundamentelor acestuia. *Improvizația* și-a găsit în tânărul violoncelist Mircea Marian un interpret sensibil, permeabil la multitudinea planurilor expresive ale lucrării căreia a reușit să-i redea fiorul poetic intrinsec.

Aplombul „clipei” pianistice care a urmat a precizat totodată *alura* ultimei piese din program -